

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentulu:		Pretiuu insertiuniloru:		Corespondintiele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . .	5 fl. — cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.		
„ „ „ „ 1/2 anu . . .	2 „ 50 „			
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . . .	7 „ — „			
„ „ „ „ 1/2 „ . . .	3 „ 50 „			

In cestiunea ameliorarei pozitiei materiale a preotiloru.

Credemu, cà dàm espresione unei convictiuni generali, candu sustienemu, cà unulu din cele mai mari rele, ce apésa cu atât'a greutate asupra tierii nóstre, este lips'a de capitale. Ar fi unu lucru de prisosu a insirá consecintiele cele funeste, ce le a produsu acestu reu de câtuva timpu incóci in tóte clasele societatii din Ungaria, dar mai cu séma in poporulu dela tíera, candu tóta lumea scie, cà o multime de ómeni au devenitu proletari numai prin aceea, cà constrinsi de un'a, séu alta impregiurare, pentrucà se-si ajutoreze unei lipse momentane de bani, au cadiutu in ghiarele usurariloru, cari prin camete ne mai pomenite le au inghititu tóta averea, aruncandu-i pre strada din casele si mosiele loru. Cine nu cunósce astadi multime de familie, ce cu câti-va ani mai inainte avéu casa si mésa, mosióre si vite, ér astadi sunt pe strada, devenite proletari si cersitori! Si cine nu scie, cà victim'a usurariloru a cadiutu si nenumerate familie romane! Acést'a impregiurare este unu simptomu fórtu tristu pentru tíera si poporu, cu multu mai tristu este inse atunci, candu reului odata recunoscutu nu ne vomu silí a-i prevení, ca se ne potemu scapá de elu pre viitoriu prin formarea de capitale, unde poporulu in casu de lipsa se póta recurge dupa imprumuturi cu interese mici, prin care se se póta ajutá, si cari se fie pentru elu binefacere ér nu ruina. Lips'a de capitale preocupa astadi fórtu seriosu si cercurile mai inalte ale societatii nóstre, si ele se vede, cà s'au convinsu, cà usurarii au devenitu pentru poporulu Ungariei o adevérata plaga. Asia in dilele trecute corpurile legiuitórie, pentrucà se previa acestui reu, votara o lege, prin carea decretara, ca usur'a in Ungaria se se restringa incátva barem inaintea justitiei. Cu acést'a inse i se va ajutá tierii fórtu pucinu, pentrucà esperienti'a ne aréta, cà usurarii sciu aflá destule medilóce, prin cari se scape de lege si se o faca ilusoria. Pentru delaturarea acestui reu exista numai unu singuru medilocu securu: forma-

rea de capitale, si predarea loru in folosulu poporului pre langa interese ne'nsemnate.

Este adevératu, cà statulu ar fi primo loco chiamatu a prevení acestui reu prin infientiarea de bance populari. A asceptá inse acést'a dela statu astadi, candu scimu cu totii, cà elu condusu de multe de tóte s'a inecatutu in datorii, si numai cu mari greutate mai este in stare a-si suportá sarcinele sale, ar insemná a asceptá dupa vorb'a romanésca, „se ploue turturele.“

Deci dara nu avemu alt'a de facutu, decátu cà precum in tóte ale nóstre suntemu avisati la poterile proprii, asia si in directiunea acést'a se recurgemu la poterile nóstre si prin asociare se ne infientiámu fonduri proprie, pre cari noi se ni le administrám, si noi se le dàm ómeniloru nostri spre fructificare.

Ei! dar cine se incépa? De sicuru „lumin'a lumii si sarea pamentului,“ preotimea. Ea este chiamata in loculu primu a ingrigí de binele poporului incredintiatu pastoriei ei. Ea este clas'a „alésa“ a serví de modelu in tóte afacerile vietii poporului, ce lu-conduce. Ea are dar misiunea a purcede cu esemplu si in directiunea acést'a.

Daca preotimea va imbracisiá cu caldur'a meritata ideia infientiarei unui fondu pentru ajutorirea preotiloru din dieces'a Aradului, despre care vorbiramu in numerulu 5 alu acestei foi, atunci nu-si creéza numai siesi unu scutu pentru timpuni grele, ci statuece unu esemplu poternicu in desvoltarea economica a poporului nostru.

Este unu lucru cunoscutu, cà omulu, carele se bucura de creditu, si se folosese bine de creditulu seu, lucra in tóte intreprinderile sale cu mai mare inlesnire si cu mai mare folosu, pentrucà in unu astfelu de casu nu lucra numai cu poterile sale proprie; ci in lucrulu seu intrebuintiéza si poteristraine, din folósele carora apoi re'ntorce stepanului, dela care a imprumutatu respectivele poteri o cuota anumita si i remane si lui aceea ce i compete dupa lucrulu seu.

Creditulu jóca astadi mai in tóte întreprinderile o rola fórte însemnata, ba mai cà nu este întreprindere mai de ceva, carea se nu fie împreunata cu operatiuni de creditu. Agronomulu, comerciantulu, industriasiulu etc. este avisatu la creditulu seu, ca prin acelu se si-cascige bani. Acesti bani ii preface in poteri de lucru, de cari are trebuintia, daca voiesce, se lucre cu succesu mai mare si cu folosu mai multu.

Noi scimu, cà preotulu nostru, avendu in multe locuri o parte din venitu din sesiunea parochiala, este necessitatu a portá economia de pamentu, scimu apoi cà elu este chiamatu a portá o economia càtu mai buna si mai rationala, ca poporulu se póta învetiá dela elu sí in acesta directiune; scimu inse si aceea, cà pentru a poté face tóte acestea trebuescu poteri de lucru, cum animale, instrumente, servitori etc. Pentru procurarea tuturor acestor'a trebuescu bani. De unde inse se-si procure preotulu bani eftini, daca voiesce se lucre cu folosu? De sicuru, cà precum in alte este mai usioru a alergá dupa ajutoriu la ai tei, asia si in casulu, de care vorbimu, este mai bine si mai acomodatulu a alergá la ai sei, cari cu orice pretiu voiescu se-lu ajute, resp. la fondulu menitu pentru ajutorirea preotiloru. Dar póte cà ne va reflectá cineva, cà sesiunile parochiali, daca preotulu nu dispune de lucru, se potu esarendá. Este adevveratu, cà sí acést'a se póte, inse acestu modu de usufructu alu sesiuniloru parochiali are doue parti rele, si anume: mai antaiu nu aducu preotului, decâtu unu venitu fórte nensemnatu, ér alu doilea prin esarendare se lipsesce poporulu de unu medilocu însemnatu in desvoltarea lui economica, de esemplulu preotului, dela care se pretinde, si cu dreptu cuventu, ca se fie modelu in tóte. Apoi prin aceea, cà preotulu si-lucra insusi sesiunea sa, si merge se-si controleze lucratorii sei ete are ocaziune a veni mai desu in atingere cu poporulu, a-lu cunóscce mai bine, si asia a-lu poté învetiá si luminá mai usioru. Poporulu de alta parte vedendu pre preotulu seu activu si ingrigindu-si cu diligen-tia si acuratetia economi'a se indemna si elu la mai mare activitate si acuratetia in lucrulu seu, carele aducendu mari folóse, ridica vedi'a preotului, si producu in poporu convictiunea, cà esemplulu preotului este cea mai mare binefacere pentru elu! Pre calea acést'a preotulu si-casciga increderea, iubirea si stim'a poporului seu, lucruri, fara de cari preotulu nu si-póte nici decâtu implini chiamarea sa. Altfeliu, daca preotulu nu cauta, ca pre calea acést'a se vina mai desu in atingere cu poporulu seu, se forméza între elu si poporu unu feliu de casta, carea produce fórte adesea ura si nentielegeri între preotu si poporu, cu consecintiele loru funeste pentru ambele parti.

Càtu de dese sunt apoi momentele acelea, in cari omulu este necessitatu a merge si a luá imprumuturi! In lips'a de fonduri proprii omulu este silitu a alergá la usurari, ca se scape de unu necazu momentanu, si crediendu, cà si-ajuta si-pregatesce insusi rele sí mai mari, ba de multeori ruin'a sa. Si-va luá dóra refugiulu la instituttele de creditu din tíera?

Este adevveratu, cà si acestu medilocu póte se se-arete multora de bunu; inse scimu cu totii, cu câte necazuri ajunge romanulu la imprumutulu dela strainu, deci se nu ne magulimu cu astfeliu de ilusiuni, pentru cà credemu, cà am gustatu pana acum din binefacerele straine, si scimu càta amaratiune producu. Ne parasescu de regula atunci, candu ne dóre mai tare, si ne este lumea mai draga.

Si apoi se nu avemu noi atât'a ambitziune, ca se ne formàm noi fondurile nóstre, conditiunile nóstre de progresu proprie candu scimu, cà numai aceea ce noi insine ne facemu este bunu pentru noi! Suntemu securi, cà nu ne va disputá nime, cà precum omulu privatu, daca este avutu, este stimatu de lume, tocma asia este si in mare, numai acelu poporu este stimatu, si mare, carele posedea forcie însemnate materialu si spiritualu. Francia a fost batuta, inse Francia este si remane mare, pentrucà posedea forcie însemnate materialu si spiritualu.

Deci avemu mare îndatorire se grigimu de a procurá poporului nostru càtu mai in graba astfeliu de forcie, se-i creàm fonduri si capitale de totu felulu, se lu scapàm din man'a usurariloru. „Preotii cu crucea-in frunte“ se încépa cu fondulu preotiescu, ca poporulu se aiba unu esemplu, caruia se urmeze apoi si elu, se-si creeze si elu prin asociare fondurile sale proprie, si astfeliu se i dàm ocaziune a-si pune basa prin lucrulu, crutiarea sa si fara ajutoriu strainu la o sórte mai buna.

Daca dara preotimea nóstra si-va pune la inima infientiarea unui fondu preotiescu, a caruia necesitate se simte atâtu de multu, si va contribuí regulatu dupa poteriile sale; atunci se asecureza facia de calamitatile ce ne potu intempiná pre fiecare din noi, pentru casuri de bóla, neputintia, mórte si altele, si-formeaza unu capitalu, din care póte luá imprumuturi eftine, pentru ca se-si póta portá cu mai mare usiuratare si cu mai mare succesu economi'a sa si astfeliu a-si inmultí venitele sale, si statuesce unu esemplu puternicu in desvoltarea economica a poporului, cu carea merge mana in mana si dotatiunea preotului.

Scol'a confesiunala elementara.

Societatea, pre a càrei flamura strelucisce devis'a: „adeverulu si dreptatea,“ are datorinti'a sacra, se se ingrigésc de atâtu instituttele auxiliare de educatiune, câte receru necesitatile omenesci; séu cu alte cuvinte: biseric'a trebuie se sustiena atâtu scole confesiunale, câte receru spiritulu timpului. Complesulu tuturor scóloru confesiunale trebuie se aiba una simetria, càci altmentrea n'are scopulu acelu no-bilu, ce trebuie se-lu aiba.

In lini'a prima punemu deci scol'a confesiunala elementara, carea si voimu se o analisàm cu de a menuntulu.

Partile constitutive ale acesteia sunt: învetiatoriulu, elevii si localulu necesariu. Daca

vom fi statoritu raportulu dintre aceste părți, atunci nu vomu aflá nici o greutate a exprímá veridictulu asupra întregului, adeca a scólei ca atare.

Dela invetiatoriu se recere înainte de tote se fia icon'a moralitáti, atátu in vorba, cátu si in fapta. Dar ca se fia cineva intru adeveru moralu, trebuie se simtiésca si se pricépa in tóta estensiunea insemnatatea conceptului „moralu.“ Moralitatea si-manifestéza valoarea sa, daca omulu nu are se suferé nici odata imputári din partea forului internu, adeca a consciintei, si acést'a se intempla numai atunci, candu precepe mai de aproape referintiele vietiei sociale. Candu dicemu acést'a ceremu dela invetiatoriu cunoscintie vaste, càci numai asiá va poté precepe datorintiele reciproce ale omeniloru, numai atunci va seí care sunt de acceptatu si care de condamnatu, si numai astufeliu va poté representá si professá moralitatea. Dar mergemu si mai departe; ca se pota fi invetiatoriu icon'a moralitáti trebuie se cunósca si joculu psychologicu din individi, càci acest'a stimuléza fórté adeseori referintiele vietii, si te silesece se faci aceea ce nu trebuie se faci.

Cu unu cuventu: invetiatoriu e moralu, daca scie ce locu i-competé omului între ceialalti, cumu se si-lu sustiena si spre ce scopu.

Dela invetiatoriu moralu ceremu mai departe, se scie propagá insusirea acést'a nobila. Spre scopulu acest'a e de lipsa se scie patrunde in spiritulu altor'a, se se acomodeze in totu casulu impregiurariloru, între care se afla elevii concrediti siesi, si astu-feliu pre nesimtite se sedésca in inimele fragede totu de acele mladitie, care sunt in stare se produca odiniora frupte ce le poti culege numai de pre arborele moralitáti.

Invetiatoriu provediutu cu aceste doue cerintie va corespunde totudeun'a chiamarei sale. Elevii concrediti siesi voru devení stalpi neclatinati ai bisericeí, cetatiani adeverati si membri poterici ai republicei universale.

Venindu la partea a dóu'a, adeca la elevii, nu avemu se dicemu nemiecu specialu, deorace ei sunt pamentulu celu menitu se cuprinda si se produca frupte din sementi'a ce o semena invetiatoriu. Nu ne unimu inse la nici unu casu cu cel ce presupunu, cà unii prunci se nascu dotati cu daruri mari dela natura. Asertiunea ast'a e numai amagire, deorace toti ómenii sunt creati — multu pucinu — intr'o forma, prin urmare din fia care pruncu potemu face ori ce, numai se grigimu, ca desvoltarea corpului seu se se intemple dupa tote regulele educatiunei, càci atunci sistemulu nerviloru operéza neimpiedecatu si invetiatoriu pote imprimá intrensii ori ce masse de representatiuni.

Partea a dou'a a scolei confessiunale elementarie asiá dara sta in legatura strinsa cu invetiatoriu, séu forméza cu acest'a unu întregu nedespartibilu.

Ce se tiene de localitate, acést'a trebuie se corespunda cerintieloru sanitarie, adeca se fia construita din materialu sanetosu, se fia cátu se pote de spatiosa, pentru ca pruncii se nu se inbuldiesca si se

corumpa aerulu, care li-da viati'a. Apoi e de doritu ca localitatea se aiba si gradina spatiosa, carea ajuta invetiatoriu se lucreze cu succesu intru desvoltarea omnilateralá a eleviloru.

Acum se ne intorcemu si se consideramu scol'a confessiunala elementara ca atare, compusa din partile aceste trei, dar' asia dupa cumu le-amu aretatu. Daca voimu se vedemu desvoltandu-se in vointi'a libera a eleviloru numai simpathia spre bunu, nobilu si frumosu, atunci tota speranti'a trebuie se ni-o indreptámu asupra invetiatoriu. Si invetiatoriu ni-va si satisface pre deplinu, càci elu e consciu de chiamarea, sa, daca nu se face invetiatoriu numai pentru ca se-si pota sustiené si densulu viati'a. Societatea, respective bisericea se ingrigiesce ca sustinerea vietiei se fia pentru invetiatoriu lucru secundariu; i-pune la dispositiune tote midilokele necesarie, pentru ca nu cum va din lips'a loru se fia necesiatu a-si impartí poterile si intru desvoltarea eleviloru si intru castigarea paniei de tote dilele. Scol'a confessiunala elementara in fientiata astu-feliu va produce ómeni, in cari se preamarese fienti'a cea nevediuata, creatoriu atotu potinte.

Au trecutu inse timpurile idealismului; veaculu nostru e alu progressului, si progressulu se mavifestéza numai in lucruri pipaibile séu in lucruri reali. Se vedemu asia dara cumu stámu in fapta cu scolele confessiunale elementarie, ce defecte se afla intrensele si cum le potemu delaturá?

Mantuatoriu a disu pecatosului: intorcete, si vei fi viu! Se fimu dara obiectivi, se ne recunoscemu si noi pecatele si indreptandu-le se intrámu éراسi in viatia! Pentru esceptiuni nu esista regula; asia dara daca se voru aflá unele scole confessiunale elementarie, care se abatu dela regul'a, ce vremu se o exprímamu, acelor'a tota onorea! Afirmámu aici, cà stámu forte reu. Dar unde sunt fontanele reului? Multi voru dice si cu totu dreptulu cà reulu celu mai mare jace in vitregitatea statului, sub alu carui scutu ne aflamu, si in acáru sacu fora fundu aruncámu sudorea feciei nóstre. In numerulu trecutu inse amu aretatu necesitatea pedagogica a scoleloru confessiunale in genere; asiadara daca unu poporu, o natiune si-vede periclitata esistenti'a sa, vede cà sub impregiurarile cutari se alunga moralitatea, respective, simpathi'a spre bunu nobilu si frumosu din sinulu seu, atunci e datoriu se intrevina cu tote fortiele spiritului seu si se dica dusimaniloru „veto.“ Scolele sale confessiunale trebuie se iaie sub tutel'a loru moralitatea, carea se poté scapá de perire numai daca insesi scolele acele voru posedé potere destulu de intensiva. Si poterea acést'a nu esista, pentrucá invetiatorii pre de o parte nu corespundu pretensiuniloru, ce le statoriremu la inceputu, ér pre de alt'a — si acést'a e partea cea mai simtita — bietii nu-si potu indreptá poterile numai spre desvoltarea eleviloru, cà-ci ei si chiar familiel au lipsa de nutrimentu. Invetiatorii nostri, in locu se-si largésca cerculu cunoscintieloru totu mai tare si astu-feliu se póta priveghiá cuscientiosi desvol-

tarea psihologica a elevilor, trebuie se apuce sap'a, furc'a si cos'a si se asude ca si ultimul dileriu. Scientiile progreséza cu pasi gigantici; erorile se coregu, si metodele de corectiune se publica séu prin diuarie séu prin opuri anumite. De unde se-si póta procurá sermanulu nostru invetiatoriu miediele, din care se storca sucu de viatia datatoriu, candu nu are nici pana de tote dilele regulatu?

Aici trebuie se graimu cu tonu inaltu catra poporu in genere si catra conducatorii lui — preotii — in specia. Cautati tote midilocele possibile si asecurati invetiatoriloru esistentia materiala, càci fora de invetiatori dotati bine, nu suntemu in stare se ne eliberàm de pericululu ce ne amenintia cu vehementia, de coruptiunea totala si in fine apoi de desnatiionalizare! Preotulu cu blandeti'a sa pote strebate pana in renuchii poporului, i-pote aretà in colorile cele mai vie prepasthi'a langa care ne aflàm; si poporulu nostru mai posiede una schintea de simtiementu moralu, pre care l'a ereditu dela strebunii sei, face totu ce dice preotulu, daca vede cà preotulu i-e sinceru intru tote; ti-dotéza pre invetiatoriu cumu se cuvine si mi-ti-lu porta ca pre pàlmi, daca nu l'a insielatu vre odata. — Asia dara partea prima a reului amu aretatu cumu se póte delaturá; jace cu deosebire in puterea preotimei.

Dar ce se facemu acumu ca se delaturàm si pre ceea lalta, adeca necualificatiunea receruta a invetiatoriloru? Acést'a dispare de sine, càci invetiatorii, nefindu avisati la alte ocupatiuni, de càtu la dezvoltarea elevilor, se voru pune pre studiu, si-voru procurá diuarie si opuri corespundietorie si astu-feliu voru suplení pre incetulu defectele, cu care au esitu din pedagogie. Ér pentru de a evitá reulu acest'a in invetiatorii urmatori, forurile competenti trebuie se grigéscu de infflorirea instituteloru pedagogice, se le inzestrezu cu poteri de ajunsu si corespundietorie. In institutelu pedagogice se se priméscu numai de acei teneri, cari se vedu cà au aplicare si posiedu cunoscintie preparative.

Tote aceste sunt lucruri possibile, deci se si potu realisá pre incetulu, daca se va redicá vointi'a din tote partile, dar nu numai vointi'a verbala ei si cea faptica.

Scoletele nóstre confessiunale elementare voru infflori pre di ce merge, si daca nu mai curendu, siguru generatiunea urmatoria va serví de modelu alu moralitãtii; ér natiunea romana astadi cutropita se va renasce ca fenicea din cenusi'a sa.

Cine are urechi de auditu, se auda!

Teodoru Ceontea.

Religiunea si influinti'a ei asupra omenimei.

(Continuare.)

Tóta viéti'a spiritului omenescu se póte reduce la trei functiuni principali: simtiementulu, cugetarea si voi'a.

Totu ce se petrece in giurulu nostru, séu in internulu nostru provóca in noi, intru càtu ne atinge, séu placere, séu neplacere. Placere se provóca in noi

atunci, candu intemplantu, ce se petrece in internulu, séu in giurulu nostru este in deplina armonia cu individualitatea nóstra, séu consuna pre deplinu cu aceea, ce dorimu, la din contra neplacere. Placerea si neplacerea sunt simtiemente, ér organulu, in care se producu simtiementele lu-numimu inima. Inim'a este punctulu, in carele se concentréza tóta activitatea spiritului omenescu, deórace, pentrucu sè se provóce in noi unu simtiementu, este de lipsa, ca inim'a se-si cascade cunoscintia despre un'a séu alt'a intemplantu, ce sta in legatura cu persón'a nóstra si dupa cum este apoi simtiementulu, ce se provóca prin respectiv'a intemplantu in noi, de placere séu de neplacere; astfeliu tientimu, ca séu se-lu sustienemu in noi séu apoi se-lu delaturàm. Prin urmare in inima se concentréza tôte cele trei functiuni ale vietii spirituali. Asertiunea: „unde este comór'a vóstra, acolo va fi si inim'a vóstra“ da espressionu faptului, cà omulu se trudesce in totu decursulu vietii sale dupa aceea, ce producu in inim'a lui placere. Omulu nu doresce alt-ceva in decursulu vietii sale, decâtu a cascade inimei sale placere si fericire. O placere si fericire durabila nu afla inse omulu ziditu pentru o viéti'a netrecetória, eterna, in nimicu trecetoriu, in nimicu in lume, oricátu se fie de mari comorile, compuse din obiecte trecetorie si peritorie, cu cari ar fi impresuratu in acést'a viéti'a trecetória. Comorile lumii, si placerea ce o producu ele, nu ne indestulescu inim'a nóstra pentru unu timpu indelungatu, ei totulu este numai momentanu. La adeverata feircire se inaltia omulu numai atunci, candu si-cauta fericirea sa nu in lucruri supuse peritiunii, ei la acel'a, care are viéti'a neperitória, la Ddieu. Inim'a nóstra nendestulita si nemultumita in lume si-afla indestulirea si multumirea sa numai in Ddieu, dela carele „puredu tóta darea cea buna si totu darulu deseversitu, la carele nu este schimbare, séu umbra de mutare.“ (Jac. 1. 17.)

Spiritulu omenescu posede alu doilea facultatea de a cunósce. Prin ajutoriulu celoru cinci simtiri omulu capeta cunoscintie despre esistentia singurateceloru obiecte din lume. Din aeeste cunoscintie formàm prin ajutoriulu mintii notiuni, ér din notiuni prin ajutoriulu ratiunei idei si principie. Scopulu cunoscintiei este de a ne formá idei, respective de a primí in consciinti'a de sine, séu in eulu nostru sufletescu in ideia totu aceea, ce esista. Consonarea deplina a ideiloru, ce se forméza prin cugetare in spiritulu nostru o numimu adeveru. Omulu purcediendu in cugetarea sa dela fientele marginite se innaltia la idei'a esistentiei unei fientie absolute. Astfeliu se recunósce pre sine de fientia marginita, inse are convingerea, cà este ziditu pentru nemarginire. Ér nemarginirea, la care ne ridicàm prin ajutoriulu cunoscintiei nóstre, nu este alt-ceva, decâtu formarea ideii despre esistentia unei fientie absolute in spiritulu nostru. Totu scopulu cunoscintiei nóstre este adeverulu, ér adeverulu lu-aflàm numai la Dumnedieu.

A treia facultate principala a spiritului omenescu este voi'a. Prin voia se decide omulu la executarea unei séu altei fapte. In voi'a omului se oglindéza intréga viéti'a lui interna. Simtiementele producu in noi nisuintie, ér cugetare nóstra este chiamata a ne spune, daca lucrurile, la care ne indémna pre noi nisuintiele nóstre, corespundu naturei nóstre, séu nu. Nisuintiele sunt foculariulu, din care purcede voi'a. Daca are de scopu omulu, ca voi'a lui se fie indrep-tata totdeuna spre bine, este datoriu, se asculte de ratiunea sa, carea vorbesce in forma de conscientia, séu forulu, care ne spune ceeace este bine séu reu — si vorbesce imediatu cu noi in fiecare momentu. Legea, ce ni o impune a o urmá in voi'a nóstra conscientia este voi'a lui Dumnedieu; ér voi'a lui Dumnedieu este principiulu supremu alu voii nóstre, datorinti'a tuturor datorintieloru. Acolo, unde influinti'a cea rea a peccatului nu a potutu petrunde, ca se corumpa intregu spiritulu omenescu, acolo este vocea conscientiei unu indreptariu securu in formularea vointiei nóstre. Omulu are possibilitatea de a-si indreptá voi'a sa si in modu contrariu dela calea aceea, ce i o impune vocea conscientiei, respective voi'a lui Ddieu. Liberu este omulu inse numai atunci, candu in voi'a sa se scie emancipá de place-rile si nisuintiele, ce le produce intrensulu partea sa animalica, corpulu seu, si acestea le supune vocei conscientiei sale, si si-formuléza vointi'a sa amesuratu pãrtii sale rationali. Libertate ascriemu dara numai acelui individu, carele avendu possibilitatea de a se decide si in directiune contraria, si-indreptéza vointi'a sa, dupa cum pretinde dela elu vocea conscientiei sale. Prin tóta libertatea nóstra deci noi nu tientimu a ajunge alt-ceva, decâtu a produce unitate deplina intre vointi'a nóstrapersonala si intre voi'a lui Dumnedieu. Principiulu supremu alu vointiei si fapteloru nóstre este deci numai unulu: ca noi prin activitatea nóstra se realisámu vointi'a lui Dumnedieu, prin care omulu tientesce a realisá binele in lume.

Din cele dise pana aci resulta, cà omulu este spiritu marginitu, inse prin facultatile sale spirituali tientesce a se inaltia la nemarginire: a simti o fericire eterna, a cunósce adeverulu supremu, si a voi binele in sensu absolutu. Tóte acestea le afla inse numai la Dumnedieu.

In facultatile spiritului omenescu aflámu neconditionatu tendinti'a de a inaltia pre omu la adeveru, bine si fericire. La acestea inse lu-potu inaltia numai atunci, candu in tendinti'a loru dupa adeveru, bine si fericire mergu mana in mana cu conscientia de Dumnedieu. De unde urméza, cà acésta tendintia a facultatiloru spirituali este unu ce deosebitu de religione. Esperienti'a ne aréta, cà omulu are religione, si mai nainte de a esisté in elu tendinti'a, de carea vorbimu, si ea nu lu-parasesce nici atunci, candu acésta tendintia incéta. In omu esista o dispusetiune inascuta pentru religione, religionea este in omu unu ce imediatu. — (Va urmá.)

Predica la santele Pasci.

Cristosu a inviatu din morti,
cu mórtea pre mórte calcandu!

Ni-a sositu cea mai stralucita serbatóre, ni-a sositu serbatórea serbatoriloru! Diu'a invierii popóre se ne luminamu! Crestini se ne bucuramu! Si tu mirésa multu duiósa, biserica marita, ridica velulu negru si imbraca vestmentulu albu, vestmentu de serbatóre, cà éca mirele teu gloriosu a esistu astadi din mortentu ca dintr'o camera nuptiala, cu mórtea pre mórte calcandu! Ér voi campane ale acestui templu santu, dati versu de bucuria, dati ca se resune pana la marginile lumei anuniarea gloriósei invieri a lui Cristosu!

Invierea lui Cristosu, dreptcredintiosi crestini, este dovad'a cea mai puternica pentru veritatea, adeverulu, religiei nóstre. Asia au privit'o acést'a si apostolii, pentru aceea spre intarirea doctrineloru predicate de densii, cu multa apasare se prpvoeau ei la faptulu invierii lui Cristosu, ba s. apostolu Pavelu, in epistol'a catra Corinteni se pronuncia espresu: „Daca nu a inviatu Cristosu, atunci predicarea nóstra este desiérta, si credinti'a vóstra este desiérta. (I. Corint. XV. 14.)

Daca astfelu, dogm'a invierii lui Cristosu este atátu de esentiala si indispensabila, incátu religi'a crestina conditionéza dela ea, va fi de mare interesu se scimu 1) istoria invierei lui Cristosu, 2) temeiulu pe care se predica ea, adeca marturi'a apostoliloru, si 3) pentru ce Cristosu n'a cerutu dela inimicii sei marturi'a despre invierea sa, pentru ce nu s'a aratatu elu si inimiciloru sei?

I.

Crestini! Dupace mantuatoriulu nostru pironitu pre cruce si-dete sufletulu in manile parintelui seu curescu, si din ran'a ce i facuse unu ostasiu cu suliti'a in costa, curse totu sangele din vine pana la unu picuru, Pilatu guvernatoarele ordiná o comisiune speciala ca se cerce daca a muritu Cristosu cu adeveratu, ori nu a muritu, si numai dupa ce se constatá oficiosu mórtea lui, a permisu lui Iosifu si lui Nicodimu, ca luandu corpulu de pe cruce se-lu inmormenteze. Éra a dou'a di s'au adunatu fariseii si archierei la Pilatu dicendu: domne, ne-amu adusu aminte cà amagiatoriulu acel'a, inca fiindu viu a disu: dupa trei dile me voiu seculá; deci ordinéza sè se intarésca mortentulu pana a trei'a di, ca nucumva venindu invetia-ciei lui noptea se-lu fure, si se dica poporului cà s'a seculatu din morti. (Mat- XXVII. 62. 64.)

Ceea se pretinsera fariseii, Pilatu a si implinitu. Ei ordinara la mortentu strajari inarmati.

Insa precandu incepeau diorile celei d'antai dile a septemanei, diorile duminecei, éca s'a facutu cutremuru mare, cà angerulu domnului pogorandu-se diu ceriu, a venitu si a pravalitu pét'r'a de pe usia si siedeasupra ei. Faci'a lui erá ca fulgerulu si imbracamintea lui alba ca zapad'a. Si de frie'a lui s'au cutre-

muratu pazitorii si s'au facutu ca morti (Mat. XXVIII. 2—3.) Abia' si-vinu in ori, strajarii pornescu la fuga si ei spunu cei antai la inimicii lui Cristosu invierea lui din mormentu. Dar archiereii si cu betranii jidoviloru, adunandu-se impreuna si tienendu sfatu, au datu arginti multi ostasiloru dicendu, spuneti: discipulii lui venindu nóptea l'au furatu precandu noi dormiamu (Mat. XXVIII. 12—13.) Insa cine se dee crediamentu la marturia cumperata cu banii, la marturia mintiunosa? Giuru impregiurulu mormentului, la usi'a si pe pietr'a mormentului dormindu ostasii, cum se nu fi simtitu macar unulu dintre densii sgototulu ce s'a facutu acolo? Er daca au dormitu cu adeveratu, ei au potutu numai se viseze, insa de vediutu, n'au potutu se vedea, se scie nici se spuna adeveru ceea ce ei au mintietu inspirati de inimicii lui Cristosu, ca discipulii lui venindu nóptea l'au furatu. Ce cugetati crestiniloru, se fi avutu discipulii lui Cristosu atata cutesantia? Nu scimu noi ca, dupace judeii prinsera pre Cristosu si-lu legara ca pre unu criminalu, discipulii lui lu-parasira toti pana la unulu? Petru se lapada de elu publice in trei renduri, asia de mare era fric'a loru de judei. Ba ce este si mai multu, ei nici nu sperau invierea lui Cristosu; femeiloru purtatore de miru, care li-a dusu scirea despre invierea lui, nu a datu crediementu, inca nici insusi lui Cristosu, candu s'a prezentatu in midiloculu loru nu au voitu se-i credia. Cu tote acestea, in fine, ei totusi trebuie se creda in contemplarile si intuitiunile proprii, pentrucã Cristosu s'a prezentatu loru nu odata ci de nenumerate ori, nu din departare ci de aprópe, ca viediendulu si pipaindulu se póta dice cu dreptate: „Pre acestu Cristosu l'a inviatu Ddieu, caruia noi toti suntemu martori.“ (Fapt. II. 32.)

Ci se vedemu acuma, ore marturi'a discipuliloru lui Cristosu, o putemu noi lua de basa sigura a convingerei nóstre despre invierea lui?

II.

Asia este crestiniloru, noi putemu cu consciinti'a curata se marturisu invierea lui Cristosu pe temiulu probelor, ce ni-a lasatu santii apostoli despre ea. Cu adeveratu, dupa inviere elu nu s'a aretatu inimiciloru sei, cari mai nainte nu ascultara cuvintele si sfaturile lui, ci ii-a lasatu si mai departe in necredinti'a loru. Insa precum audireti, Cristosu nu numai s'a infacisiatu in naintea discipuliloru sei, ci elu li-a datu tota ocaziunea si posibilitatea, pentrucã se-si formeze convictiune tare si neclatita despre invierea lui, deórace elu niciodata nu a pretinsu credintia temeraria si orba, siguru fiindu ca nu gasesce necredintiosii decatu in aceia numai, cari nu cugeta indestulu la fundamentele pe care este asediata religi'a lui. Togmai pentru acést'a in religi'a nóstra nu aflamu adeveru, care se nu fia doveditu cu motive si argumente convingátore, si, daca adeverulu mai este si faptu istoricu, se nu se dovedesca si cu argumente esteriore. Numai ca acestea, dupa natur'a lu-

crului, nu sunt luate cu privire la barfelele necredintiosiloru, ci conformu necessitatii psihologice a credintiosiloru.

Asia stã lucrulu si cu invierea lui Cristosu. Ea fiindu si adeveru religiosu si unu faptu istoricu, discipulii aveau trebuintia si de argumente esterne pentru a se convinge despre ea, si aceste argumente li s'a imbiatu loru in faptulu necontestabilu, ca Cristosu s'a prezentatu facia in facia mai de multeori inaintea loru. Nu cugetati insa ca apostolii au fostu ómenii asia creduli, incatu se-si formeze convingerea loru in o cestiune atatu de grava numai pe o simpla faina. Ati auditu, ca ei nici lui Cristosu n'au crediutu dintrodada, incatu mantuatoriulu a trebuitu se li impute necredinti'a loru: „O nepriceputiloru si tardii la inima a crede tote cate au vorbitu profetii! (Ioanu XXIV. 25.) Cu atatu mai pucinu poteti socoti ca aci se fia vorba numai despre invierea spiritala a lui Cristosu, despre triumfulu luminei asupra intunerecului, despre triumfulu sciintiei asupra nesciintiei. Acest'a este fructulu nu a pascelor prime, ci a timpuriloru urmatore. La pascile prime si in celea 40 de zile urmatore elu a facutu sculara sa din morti invederata la discipulii sei, si ei marturisescu numai despre o astfeliu de inviere. Inviatu din morti, Cristosu mai antaiu s'a aratatu la Maria Magdalena, Ioana, Mari'a lui Iacobu, Solomieii si la celelalte cu densele, mai apoi la doi discipuli, cari calatoreau in Emausu si dupa aceea la altii unusprediece. Astfeliu se facera ei marturia demna de credintia a santei invierii; astfeliu servese marturi'a loru de basa sigura a convingerei nóstre despre invierea lui Cristosu. Si acést'a marturia ei ni-au predat'o in scrisu in forma de documente in sant'a evangelia, carea pentru noi este unu documentu infalibilu, unu documentu mai puternicu decatu ori ce actu oficiosu dela Pilatu si sinedrionulu iudaicu, si decatu ori ce marturia dela istoricii profani. Pentrucã discipulii nu numai au scrisu invierea lui Cristosu ca actu complinitu, ci ei, ne luandu in socotintia placherile vietii, si persecutiunile sangerose cu tota energi'a si puterea cuventului, o predicara in Ierusalimu, si orasiile pagane, pana candu fu adoptata de credintia via si constanta in biseric'a creстина.

Insa cum se ni esplicãmu impregiurarea, ca mantuatoriulu nostru nu s'a prezentatu si inimiciloru ci numai discipuliloru sei dupa inviere?

III.

Invierea lui Cristosu, devoti crestini! nu este unu evenemintu istoricu numai, ci deodata si unu actu divin, seversitu pentru mantuirea noastra, prin urmare, ea este obiectulu convingerei nóstre religiose si nu obiectu alu istoriei critice in generalu. Convingerea religioasa stã mai pre susu de ori ce argumente esterne, dovedi si marturii, ea este productulu fortieloru credintiei intime a sufletului. Fora acést'a credintia, cineva desi ar vedea pre Cristosu facia in facia, desi nu ar negã faptulu invierii, elu este necapabilu d'a-

cuprinde însemnatarea lui cu privire la misteriu re-
scumparării noastre. Deoarece însă învețiaceii aveau
credința vi'ă și intimă, prin care ei pricepeau în-
vierea lui Cristosul nu numai după însemnatarea ei
istorică, ci și după cea religioasă, era foarte natural
ca Cristosul după înviere să nu se prezinte decât
învețiacilor, și nu inamicilor, pentru că necredința
acestora nu mai putea fi scopul religiei lui. Elu
și plinise deja misiunea sa în fața popoarelor.

În adevăr dacă învierea lui Cristosul ar avea
numai importanța unui fapt istoric, atunci elu ar
fi trebuit întâi să se prezinte la Pilat și la sinedi-
onul iudeilor și a cere de la ei actul oficial și au-
tentical despre realitatea învierii lui. Înse întreb
eu, oare un fapt divin, cum e învierea lui Cristosul,
n'ar pierde din maiestatea sa divină, dacă valoarea lui
o-am face atarnătoare de la martiri'ă unei autorități
profane, de la un tribunal? Și oare scepticii moderni,
ar da credință, dacă Pilat cu sinedionul iudaic ar fi
publicat documente autentice cu sigilul oficial
despre învierea lui Cristosul? De sigur nu! Cine nu
crede istoriei și scripturii, nu va crede nici când
va vedea pe Cristosul de față. Apoi faptele divine
au caracterul deosebit, că ele se manifestă liber
și nu au trebuința de motivări ca faptele omenești;
în manifestările lor ele poartă destulă putere convingă-
toare pentru cei ce au credință. — Și dacă Cristosul
a descoperit actul învierii lui și l'a făcut înve-
derat, această a făcut-o nu cu privire la istoricii
critici, nici cu scopul ca pre inamicii săi necredincioși
prin mijlocul estere silnice să-i cucerască, ci pentru
ca cei credincioși să-i întărească, să-i înalte și să-i
umple de bucurie în credința lor.

Altmintre adevărurile religiei, fie ele fapte
istorice ori ideale, și cu argumentele estere numai
asia se potu imprima în sufletul nostru, dacă la pri-
mirea și apercipiunea lor lucră organul corespun-
dător, lucră credința. Pentru că, precum la contem-
plarea estere Ddieu ni-a dat organe sensibile, asia
pentru cuprinderea adevărurilor religiei, elu ni-a
lasat de organul credinței, conștiința intimă a sufletului.
Asiadara învierea lui nefiind numai un eveni-
ment istoric, ci deodată și un fapt al sănătății
noștre, un adevăr religios, al cărui organ accesibil
este credința care lipsindu cu deservire in-
micilor lui Cristosul, usor ni potemu explica pentru
elu nu s'a prezentat înainte lor, și nu a cerut
documentul de la ei pentru învierea sa.

Credincioșilor! La cei ce lipsese credința inimii,
nu-o vor putea castiga această nici cu martiri'ă apo-
stolilor. Înse vedeti! Cristosul nu se va certă cu ei
deși nega învierea lui. Nu, elu nu are trebuința
ca să credi învierea lui, ci tu. Nici aceea nu pretinde
ca noi să te devingem. Tu însuți trebuie să învingi
necredința ta dacă voiesci să fii credincios. În-
vinge-o dară și atunci martiri'ă apostolilor despre
învierea lui Cristosul te va convinge și pre tine, și
în loc, ca să mai cerci pre Cristosul în momentu

vei eschiamă cu bucurie: Acesta este Cristosul
pre care l'a înviat Ddieu! Acesta este
diu'ă carea a făcut Domnul să ne bucu-
ram și să ne veselim într'ă. Noi cre-
dem în martiri'ă apostolilor, credem în scriptura
și în martiri'ă credinței vie și constante trimisă
din generație în generație. Și precum la Pasca
prima, Cristosul înviind s'a aratat credincioșilor
și învețiacii: asia și astăzi și în tot timpul numai
sufletele credincioșe și potu castiga convingere
despre învierea lui, pentru că martiri'ă discipulilor
este totdeauna sântă și convingătoare pentru ei.
Cautati dară a ve însuși prin credința voastră
convingere firmă despre învierea mantuatorului
nostru, ca să sciti serbatori cu demnitate
diu'ă sântelor Pasci. Amin!

Vincentiu Mangra.

Diverse.

□ Il. Sa episcopul Caransebesiului Ion Popasul,
vineri cu trenul de a meadii a sosit de la Sibiu la Arad,
și totu în acea zi a plecat la Caransebesiu.

— Eri a sosit de la Sibiu și Preasântul Sa episco-
pului diecesan Ion Metianu.

** Sinodul eparchiei Aradului e convocat, pe du-
minec'a Tomei, adică pe diu'ă de 3/15 Aprilie a. c. conform
dispușiunilor din Stat. org.

+ Societatea de lectură a elevilor institutului peda-
gogico-teologic greco-oriental din Arad va aranja în
diu'ă de duminică Tomii o ședință publică în sal'a mare
a institutului.

* Bibliografia. A esitu de sub tipar broșur'a inti-
tulată: „Asupra situației” carea conține articoli și fo-
siere de Dlu Ionu A. Lapadatu, reproduse din „Orientul
Latin”, cu privire la: 1) poporul și viața socială. 2) școala
și învățământul; și 3) foșiore. Numele și reputația
autorei în literatură sunt destulă garanție pentru
valoarea internă a publicației sale. De aceea o recomen-
datiune mai nimerită nu-i potemu face decât
reproducându acă cuvintele lui proprii. Eca ce
dice elu în prefața: „Tristește împregiurari,
în care traim astăzi noi românii de dincoace de
Carpați, m'a îndemnat a pune această cartică sub
ochii publicului cetitoriu. Ea cuprinde o parte
din articoli și foșiorele publicate de mine în
diaritul „Orientul Latin”. N'am reprodus
acă totu ce am scris în amintitul diariu, ci
numai atâta câtu mi s'a parut necesariu pentru
scopul publicației de față. Acestu scopu este:
de a atrage încă odată luarea aminte a
cetitorilor asupra acelor cestiuni de care
trebuie să se ocupe mai multu în actuala
noastră situație.” Această broșură de mare
interesu pentru publicul român se po-
te capeta la Dlu autore în Brașov, cu
prețul de 60 cr. esemplariulu.

— Conchiamare. Pre bas'a §-ului 30. din „Statute”
subscriși conchiamăm adunarea generală a „Reuniunii
învețiatorilor romani gr. or. din Dieces'a
Aradului” pe joi după s. Pasci (31. Martiu s. v.)
la 9 oare dimineața, în școala de
langa biseric'a catedrală din Arad.

Si, fiindu avasati de grele împregiurari,
și de multe circumstanțe, cari atingu
învețământul, — invităm pre
Domni învețiatori să-i rogăm, să se
străduască a lua parte la adunare,
câtu mai multu.

Arad în 15 Martiu 1877.

Giorgiu Popa, m. p.
vice presedinte

Aureliu D. Romanu, m. p.
secretariu

Respunsuri.

Unu preotu. Multiamimu de complimente, dar de publicatu nu le putem publicá, pentruca se nu dânu ansa la imputári si susceptibilitati. Noi asteptâmu alta dela Dta.

Unui anonim. Scrisorile anonime nu le putemu luá in socotintia. Placa spuneti numele, si atunci ne vomu socoti.

Dlui L. P. Pentru unu diurnalu beltristicu mai potrivita. Serieri pedagogice, séu altele de interesu publicu cu tóta placerea vom publicá.

Parintiloru preoti, cari binevoiescu a ne onorá cu predice pentru publicare, li observâmu ca in preluerarea prediceloru se tiena contu séu de ideile anului bisericescu séu de pericopele santei scripturi, căci altfeliu, afora de predicele ocazionale, ele nu au interesu. Apoi se ni se tramita totdeuna de timpuriu, ca se se póta publicá celu pucinu cu o septemana nainte de duminec'a ori serbatorea la care se repórtá.

Redactoru respundietoriu: **Vincentiu Mangra.**

49.

1877.

3—3.

Edictu.

Augustin Puticiu nascutu din Paulisiu si fostu preotu gr. or. in Paulisiu si pe urma in Siepreusiu, carele nainte de acést'a cu 8 ani si-a parasitu legiuita sa socia Sofi'a nasc. Ardeleanu din Aradu, fara se se scie unde se afla; prin acést'a e provocatu cumca de la prim'a publicare a acestui edictu in restimpu de unu anu si o di se se prezenteze naintea scaunului protopresviteralu din Aradu, — căci la din contra, caus'a divortiala radicata de catra amintit'a sa socia si in absinti'a lui se va pertractá si fini cu aducearea sentintiei, in sensulu canoneloru santei nóstre biserici.

Datu din siedinti'a scaunului protopresviteralu tienuta in Aradu la 17/29 Ianuarius 1877. **Ioanu Ratiu,** m. p. protopopulu Aradului.

Concursu.

1—3.

Se deschide concursu pentru vacantele parochii din Cottulu Bihoru protopresbiteratulu Pestesiuului.

1. Pentru Bratca cu terminu pana la 21. Aprilie v. a. c. in care día va fi si alegerea. Emolumintele sunt dela 130. case câte una vica de cucuruzu sfarimatu, 1. jugeru de pamentu, cartiru liberu cu gradina, si stólele indatinate dela 180. numere.

2' Pentru Balnaca cu terminu pana la 22. Aprilie v. a. c. in care día va fi si alegerea. Emolumintele sunt dela 130. case câte una vica cucuruzu sfarimatu, dela tóta cas'a 20 cr. pentru fenu, dela tóta cas'a una día de lucru, cartiru liberu, si stólele indatinate dela 180. numere. ambele aceste parochii sunt de clasa a III.-a. Doritorii de a ocupá vreuna din aceste parochii sunt poffiti a-si trimitte recursele lor instruate in intielesulu statutului organicu comiteteloru parochiale adresate subscrisului.

Datu in Bratca in 2. Martiu v. 1877.

Comitetele parochiale.

In contielegere cu mine **Teodoru Filipu,** administratoru ppescu.

1—3.

Pe bas'a ordinatiunei venerabilului consistoriu eparchialu gr. or. oradanu datulu 7 Martiu a. c. Nr. 100 Pl. se escrie concursu pentru deplinirea vacantului protopresbiteratu alu tractului Pestesiu, subsistinti'a protopresbiterala se cuprinde din urmatoriele: 1. Birulu protopresbiteralu usuatu dela preotimea parochiala din tractu. 2. Taes'a pentru siedulele

de cununia câte cu 2 fl. v. a. 3. Parochi'a protopresbiterala in Lugasiulu inferioru cu emolumentele. a) Cortelu liberu cu gradina introvilana. b) Pamenturile (estravilane) parochiale de 9 jugere si 564° □ catastr. c) Biru preotiescu dela 116 case, câte o mesura de cucuruzu sfermatu, si stólele indatinate. Recurentii au se produca documinte autentice despre acea: că pelanga sciintiele teologice au absolvitu 8 clase gimnasiali cu succesu bunu, si că sunt binemeritati pe terenulu bisericescu si scolariu. Recursurile adresate comitetului protopresbiteralu alu Pestesiuului sunt de a se tramite la subscrisulu comisariu consistorialu in Oradea-mare, pana la 1/13 Maiu a. c.

Oradea-mare, 10 Martiu, 1877.

Pentru comitetulu protopresbiteralu **Petru Suciu,** comisariu consistorialu.

2—3.

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a Ch. Apati in protopopiatulu Oradii mari, se escrie concursu, cu terminu pana in 10. Aprilie a. c. v. candu va fi si alegerea. Emolumintele sunt: bani 60 fl. 1/4 de pamentu classa I. 15 cubule de bucate in grauntiu (10 de grâu 5 ordiu) accidentiele cantorale, cortelu liberu si paie de incalditulu scólei. Concurrentii au a-si adresá recurserile comitetului parochialu trimitiandule de adreptulu la protopopulu Oradii mari pana la terminul prefiptu, avendu in cutare Dumineca a se aretá in St. Biserica, spre a-si dovedí desteritatea sa in cantari-

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Simeonu Bica,** protopopulu Oradii mari ca Inspectoru.

2—3.

Pentru deplinirea postului invetiatorescu dela scóla confesiunala din Chechesiu, se escrie concursu. Emolumentele sunt: a) 122 fl. v. a. b) 40 meti bucate, jumatare grâu, jumatare cucurudiu; c) 12 stangini de lemne, din care are a se incaldi si scól'a; d) cortelu liberu cu gradina de legume. Recurentii se-si adreseze recursele lor, intitulate comitetului parochialu din Chechesiu, la oficiulu inspectoralu alu Secasului pona in 29 martiu st. v. a. c. in care di va fi si alegerea.

Chechesiu 25 febr. 1877. Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Procopiu Lelescu,** inspectoru.

3—3.

Pentru parochi'a vacanta Cosdeni in care din lips'a recurentiloru nu s'a potutu efeptul alegerea tienuta la 31. Oct. a. t. 1876. — se escrie concursulu nou pelanga emolumintele: pamentulu parochialu de 8 cubule, stóle si biru dela 110 numere de case, cartiru liberu cu gradina.

Doritorii de a ocupá acést'a parochie au a-si trimitte recurserile instruate cu tóte documintele prescise in Stat. org. protopresbiterului Papmezeului D. Elia Moga pana in 27 Martie a. c. v. — éra in 29 martiu se va tiené alegerea.

Cosdeni 26 fauru v. 1877. Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Elia Moga,** protopresbiterulu tractualu.

3—3.

Pentru ocuparea postului de capelanu langa neputintiosulu preotu din comun'a Herendesci, in protop. Lugosiulu, cottulu Carasiului, se escrie concursu cu terminu pana la 20 Martiu vechiu a. c.

Emolumintele sunt: 20 jugere de pamentu aratoriu si pentru fenatiu, un'a a treia parte atátu din birulu preotiescu, câtu si din stol'a usuata si platiu parochialu de unu jugeru pamentu intravilanu.

Recurentii au a-si adresá recursele timbrate si instruate in intielesulu statut. org. bis. catra on. sinodu parochialu gr. or. din Herendesci si ale tramite Dlui Georgiu Pesteanu protopresbiteru in Lugosiu.

Herendesci 26 fauru 1877. Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protop. tractualu.